

VIÐMERKINGAR

DAGSINS MEINING

Ferðin

Tað tykist sum vanlukurnar á vegunum standa við. Seinasta vikuskifti fór ein bilur í knús vesturi í Vagum. Sjey ungfolk vóru í bilinum, og bert eitt undur hevur bjargað teimum frá vanlukkuni við lívinum. Tá seinasta syrgliga stórvanlukkan hendi, fingi vit eitt seríøst og hugskotsríkt orðaskifti um ferðslutrygdina á vegum okkara. Tað gekk sum ein reyður tráður gjøgnum hetta orðaskifti, at ov nógv ferð oftast er orsök til vanlukkurnar.

Hetta skilið við ov nógvari ferð á vegunum kann ikki halda fram. Tað er tí sera umráðandi, at orðaskiftið um ferðslutrygdina og um ov stóru ferðina á vegunum ikki tagnar. Undir orðaskftinum í fjølmiðlunum kom fram uppskot um eina ferðsluskaðanevnd. Hetta er eitt gott hugskot, ið eigur at verða tikið í stórum álvara. Tað kundi tí verið áhugavert at fingið avklárað, hvar í skipanini hetta uppskot er endað, og hvørja stóðu avvarðandi myndugleikar hava til hetta hugskotið, ið kom frá leiðaranum á ferðslutrygd. Hetta uppskot má ikki bara enda í onkrari skuffu í Vinnumálaráðnum ella í Løgmlaráðnum.

Eitt annað hugskot, ið var havt á lofti, snúi seg um treyt-að koyrikort. At seta krav um treytað koyrikort krevur stórt politiskt dirvi, tí hetta verður ikki vældámst av teimum, sum skulu taka koyrikortið. Hetta tí eitt treytað koyrikort kann fastast sum ein avmarking av persónliga frælsinum. Hinvegin hava nógv lond treytað koyrikort, og eiga vit tí her hjá okkum ikki at halda okkum aftur við at seta eina slíka skipan í gildi.

Vit her á blaðnum loyvdu okkum í tjakinum um ferðslu-trygdina at vísa á koyrifráleruna. Koyrilærararir gera eitt gott arbeiði – eingin ivi um tað. Hinvegin skerst ikki burt, at tað er dyrt at taka koyrikort og spurningurin er um ikki koyrikortið eigur at vera ein rættur hjá borgaranum. Um koyrikortið gjørdist ókeypis, kundi samfelagið sett heilt onnur og nógv strangari krøv til tey, sum skulu upp til roynd. Í hesum sambandi kundi frá-læra í ferðslupsykologi fingið sitt rætta pláss í koyri-læruni. Hetta hevði havt sin týðning fyri ferðina á vegunum, sum er størsta vandamálið í løtuni, tá um ferðslutrygd ræður.

Annað mál, sum vit fleiri ferðir hava tikið upp á hesum stað, men sum ikki hevur givið nakra reaktión ella respons á rétta stað er spurningurin um polietifirlitið á vegnum, her serliga um næturnar og ikki minst nú vit hava kollvelt okkara ferðslunet í og við at vit hava fingið fyrsta undirsjóvartunnilin og harvið hava givið teimum ungu nýggjar og spennandi møguleikar í ferðsluni. So tað skal enn einaferð verða heitt á lögregluna um at stiga fram og vera við í hesum tjakinum og tá taka í egnan barn. Løgregjan ger eitt gott og vígtugt arbeiði. Men spurningurin er, strekkir tað til. Og tá kundi so eisini verið spurt, hvussu stætt er við játtanunum til politiið. Rökka tær kanska ikki til at røkja so týðandi uppgávur sum at hava eftirlit um næturnar og á knútapunktum sum undirsjóvartunnilin.

Socialurin

Sosialurin

Sosialurin
Sovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
jan@socialur.in
Blaðstjóri: Eiríkur Lindenskov
eirukur@socialur.in
Figgjarleiðari: Jákup Mørk
jakup@socialur.in
Marknaðardeild: lysing@socialur.in
Finnbjörg Nattestad
finnbjorg@socialur.in
Durita Simonsen durita@socialur.in

Hatrið hjá Jan Müller

Sjúrður Skaale

Politiska manipulatióin hjá blaðstjóranum á Sosialinum er stundum so skendsk, at hon undirgevur fólkaræðið.

11. september doyrt Anna Lindh eftir at vera stungin niður dagin fyri. Flest øll bløð í Norðurlondum taka í tí sambandi upp støðuna hjá fólkaræðinum og tí opna samfelagnum.

Spurningarnir, sum verða settir, eru m.a. um orðaskiftið er vorðið ov rátt, um hatur er komið uppí, og um fólkaræðið orsakað av hesum er komið undir trýst. Mánadagin 15. septemb-er, fyra dagar eftir at Anna Lindh er deyð, tekur blaðstjórin á Sosialinum, Jan Müller, spurningin upp í oddagreinini í Sosialinum.

Hann leggur soleiðis fyri: "Ein og hvør, sum fylgir við tí, sum hendir í heimin-um fyri tíðina, má ásanna, at fólkaræðið er undir ein-um ávisum trýsti". Hetta harmast hann um, tí tað er "ein fortreyt fyri einum vælvirokandi fólkaræði, at orðaskiftið verður hildið á einum sakligum og sømli- gum støði". Sum flest aðrir Norðurlendskir blað- stjórar gjørdu beint eftir morðið á Annu Lindh, ásanann Jan, at tað sømiliga støði "ikki altíð er galdandi fyri politiska orðaskiftið í Norðurlondum". Siðani vendir hann kikanan móti Føroyum, og leggur afturat "og heldur ikki her hjá okkum".

Og sambært Jan er støð- an rættiliga álvarsom hjá okkum: "Tónin í Føroyum er mangan harður ja, næst- an hatskur hjá teimum, sum gera politiskar viðmerking- ar og hjá ávisum politik- arum", sigur hann. Siðani kemur staðfest- ingin av, hvør er offur fyri hesum næstan hatska tóna: "Hetta gongur mest út yvir

tey, sum ikki taka undir við fullveldispolitikkinum. (...) Serstakliga gongur hetta út yvir Javnaðarflokk og út yvir fólk, ið verða hildin at hava samhug við hesum flokki," skrivar Jan Müller.

Og tað er ikki bara tað reint politiska orðaskifti, sum er farið av kós. Jan visir eisini á vandan fyri einsrætting av føroyskum ands- og mentanarlívi, og sigur, at "tá listaverk verða ummæld, tað verið seg bøkur ella onnur list, kann tað týkjast sum politiski litur listamansins ávirkar ummælini."

Einki grundarlag
Hetta er ikki fyrsta ferðin, at Jan Müller málar hesa óhugnaligu myndina av politiska lívinum í Fø- royum. Hann hevur áður ført fram, at fólk, ið taka undir við føroyskum fullveldi, eru ódemokratisk, ósaklig og ósømlig. Og at tey eru full í hatri.

Javnaðarfólk, hinvegin, eru demokratisk, góð og saklig. Men vit verða hat- að, tí tey stuðla Javnaðar- flokkin. Tað nýggja er nú, at eisini listarfólk verða dømd eftir síni politisku sannføring.

Hetta eru ótrúliga grovir pástandir at seta fram móti teimum debattørum, sum stuðla sjálvstýrisgongdini, og teimum, sum ummæla list í Føroyum. Tann, sum aftur og aftur ákærir fólk

fyri at hata, má standa á ógvuliga tryggari og próv- fastari grund.

Men Jan prógvar ongan- tíð, hví sjálvstýrisfólk eru so nógv óndari enn javn- aðarfólk. Aftur og aftur roynir hann at mana fram hesa óhugnaligu myndina, uttan at nevna hvørki nevni ella dømi.

Tað er heldur ikki av um- sorgan fyri fólkaræðinum, at Jan skrivar, sum hann ger. Orsökin er heldur ikki, at Jan Müller líður av psyks- isku sjúkuni paranoia.

Orsökin er kaldur og kyniskur partapolitikkur!

Greiður taktikkur
Taktikkurin er lættur at gjøgnumskoða:

Jan roynir at samantvinna eina ávisa politiska hugsan — sjálvstýrishugsanina — við diktatur og hatur, fyri at fáa fólk at venda sær frá hesi hugsan.

Jan setir ikki nevni á tey, sum hata. Kanska er hetta tí hann er ov feikur, kanska tí hann rætt og slætt ikki hevur nøkur nevni. Undir øllum umstøðum man hann halda, at hann á hendan hátt sleppur undan at standa til svars fyri síni álop og verða ákærður fyri ærumeiðing, tí eingin tekur álopinu at sær persónliga.

Við nú eisini at draga listarfólk upp í hetta, sig- nalerar Jan, at hatrið hjá landsins sjálvstýrisfólkið nú breiðir seg útum poli- tikkín, og rakar alt samfe- lagslívið. Nú ræður altoy um hjá øllum at taka dystin upp ímóti fullveldisfólkun- um.

Við at seta javnaðarfólk upp sum tey óseku offrini, ið verða forfylgd fyri rætt- visis sakir, ger Jan greitt, hvørjum tú skalt stuðla, skalt tú vera við til at steðga hatrinum.

Og so setir Jan alt í per- spektív við innganginum til greinina, sum altoy varð prentað fyra dagar eftir at

Anna Lindh var deyð: Tann, sum fylgir við í heiminum fyri tíðina, ser, at demokratiid er undir trýsti, og at orðaskifti í Norðurlondum er vorðið ósakligt og ósømligt — eins og í Føroyum!

Hetta er, snøgt sagt, at fara undir lágmarkið. Hetta er politisk manipulatióin tá hon er allar mest ósaklig, allar mest skendsk, og allar mest undirgravandi fyri tað demokratiska kjakið.

(Enn verri verður tað sjálvsagt tá hugsað verður um, at fleiri av Jansa parta- monnum teljast millum landsins ósakligastu debat- tørar).

Nevn nevni!

Alt tað, Jan Müller kastar sínun landsmonnum fyri, rakar hann sjálvan beint aftur í hovdið.

Men hóast hann avdúkar seg sjálvan, eigur hann ikki at sleppa skriva soleiðis óátalað. Sum blaðstjóri hevur Jan Müller stóra ávirkan og stórt vald. Hetta stóra vald gevur honum eisini stóra ábyrgd. Og tey, sum taka lut í politiska kjakinum, og hava hug at hella sjálvstýrisvegin, kunnu ikki standa model til Jansa afturvendandi, adressuleysu ákæur. Jan Müller eigur tí at svara hesum spurningum:

Hvat eru tað fyri javn- aðarfólk, sum verða so illa viðfarin og so illa hatað? Hvørji eru tey, sum eru so órein við javnaðarfólk og hata tey so illa? Hvat eru tað fyri listarfólk, hvørs verk eru dømd eftir teirra politiska liti? Og hvørjir eru teir ummælarar, sum hava dømt listarverk eftir politiska liti listarfólksins? Ikki fyrr enn Jan Müller hevur sagt nevniini ber til at reinsa luftina.

VIÐMERKINGAR

Prestar kunnu ikki fyrigeva syndir, sum onnur gera móti Gudi

Ebbedinna Jacobsen

Einaferð í vetur, tá útvarpið byrjaði tíðindsendingina kl. 18.30, segði útvarpsmaður- in, at onkur ynskti at fáa hendan spurningin svarað- an:

"Hvør hevði uppfunnið tann sið at kasta jørð á kistuna við jarðarferðir?"

Samstundis segði út- varpsmaðurin, at Emil Olsen skuldi svara spurn- inginum. Emil Olsen segði, at hetta høvdu vit fingið frá katolikkunum. Hann segði eisini, at vit hava fingið so

nógv annað frá katolikkun- um, men hann segði ikki hvat tað var.

Tá hugsaði eg: "Hvat hevur fólakirkjan fingið frá katolikkunum?" Jú, haðani er barnadópurin, konfirmatióin, altar- gongdin og jorðákastingin komin.

Tá ið Emil segði, at tað var so nógv, sum fólka- kirkjan hevði fingið frá katolikkunum, so er helst eisini okkurt annað, sum eg ikki veit um.

Ein læra, sum striðir ímóti Skriftini

Eg minnst tá ið eg sum barn gekk í kirkju og til altargongd, tá hoyrði eg, at um tey, ið fóru til altars,

angraðu av hjarta, kundi prestur fyrigeva teimum allar syndir teirra "við Jesu sanna likami og blóði", sum sjálvandi einans var vanligt breyð og vanligt vín, tí Jesu blóð rann, alt sum tað var, úr likami hansara og niður á jorðina við Golgata, og likam hans- ara var ikki lutað sundur í petti, men lá í grøvini í heilum líki til hann reis upp og fór til himmals.

I dag hoyrist við altar- gongd í útvarpsgudstænast- um, at sagt verður, meðan breyðið og vinið verður givið teimum, sum eru farin til altars:

"Hetta er Jesus sanna likam" og "hetta er Jesu sanna blóð." Men tað skal ein og hvør vita, at tað kann gera tá sama hvussu nógv góð orð verða søgd eina slíka løtu, tey kunnu ikki geva nøkr- um menniskja syndafyri- geving.

Bíblían sigur, at vit skulu ikki eta blóð so at læran um at "hetta er Jesus sanna blóð"striðir beinleiðis ímóti Bíbliuni. (Ápostlasøgan 15,20; 3. Mósebók 3,17 og 17,14)

Gudsspottan
At hugsa sær, at menn og kvinnur keypa vín úr rúsum

at geva teimum, sum fara til altars og siga teimum, at "hetta er sanna Jesu blóð," haldi eg vera langt av leið - ja, gudsspottan.

Eitt veit eg við vissu út frá Guds orði - og tað er: At Gud hevur ikki brúk fyri nøkrum altari nú!

Altartíðin og ofringin fyri synd er langt siðani liðug. Seinasta altarið, sum Gud góðtók, var krossurin á Golgata har Jesus varð ofraður. Hetta er einasta offur sum Gud góðtekur fyri synd.

Eingin prestur er millum- maður millum Gud og okk- um Ikki er neyðugt at fara til altars fyri at fáa synda- fyriggeving. Hana fáa vit einans við at vit beinleiðis søkja fyrigeving Guds gjøgnum Jesus Kristus.

Eingin prestur kann geva syndafyriggeving, tí hann er sjálvur ein syndari sum øll onnur og hann hevur sjálv- ur brúk fyri syndafyri- geving frá Gudi. Skrivað stendur:

"Slíkan høvuðsprest var tað eisini, vit máttu hava, heilagan, sakleysan, reinan, skildan frá syndarum og settan høgt upp um himlar- nar, ein, sum ikki hvønn dag hevur fyri neyðini - eins og høvuðsprestarnir at bera fram offur, fyrst fyri

sínar egnu syndir og siðani fyri fólksins, tí hetta gjørdi hann eina ferð fyri allar, tá ið hann ofraði seg sjálvan." (Hebrearabrávið 7,26-27)

Eingin prestur er settur sum millummaður millum Gud og okkum. Vit hava EIN millummann millum Gud og okkum - og tað er Jesus, sum skrivað stendur: "Ein millummaður er millum Gud og menniskju, menniskjað Kristus Jesus." (1. bræv Timoteusar 2,5)

Um at tala ósannindi og vítna rangt

Bíblían talar um at fara lætt um sannleikan og bera fram ósannindi, sum er serstaka álvarsamt í andaligum við- urskiftum og tað sum hevur við frelsu og syndafyrigve- ing okkara at gera.

Hesi skriftorð tala fyri seg:

"Seks eru, sum Harrin hatar, sjeý eru sál Hansara andstygd: Stolt eygu, fólsk tunga, hendur, ið úthella sakleyst blóð, hjarta, sum smíðar saman ónd ráð, fótur, ið eru kvikir til tað, ið ilt er, ið talar lygn og vitnar rangt og tann, ið setur split millum brøður." (Orðtøkini 6,16-19).

Hví hjálpti eingin Jóannesi?

Lasse Klein

Fyrstu ferð undirritaði hoyrði tíðindini um handan ambassadordøg- urðan, hugsaði eg hvussu slíkt yvirhøvir kundi koma fyri tá so nógvir "samstarvsfelag- ar" og so nógvir "vin- menn" luttóku á sam- komuni, teir høvdu jú møguleika at velja mill- um ódnarstormar og lág- trýst, skrivar Lasse Klein.

Vit kunnu øll verða samd við Jóannesi tá hann í Sjónvarp Føroya víðgekk at hatta var eitt ótrúliga óheppið mistak. Hann kom ikki við und- anførslum, men legði kortini á borði.

Botnurin hann hevði lagt var ov dyggur, so gekk bara ikki, og siðani kom treytaleysa umber- ingin.

Tíðliga og seint

Fjølmiðlarnir sum altíð hava eitt vaki eyka fyri slíkum tíðindum vóru skjótir. Fyrst Dimma- lætting og siðani Fregn- ir, og aftaná at alt var yvirstaðið kom Oyggja- tíðindi darlandi við somu tíðindum, meðan Sosialurin var meira varðin, og viðgjørdi hendingina aftaná at alt var yvirstaðið. Útvarpið og sjónvarpið vóru dúg- ligir tíðindaberar hendan dagin, og livdu upp til almennu uppgávu sína, og fingi ikki afturhald.

Ábyrgdarfólk javnað- arflokksins vóru álopin tíðliga og seint, at gera viðmerkingar til hend- ingina.

Á einum silvurfati

Politisku eyggleiðararnir hómáðu stórtíðindi, har formaður Javnaðarflok- sins var noyddur at leggja frá sær. Politisku "mótstøðumenninir" høvdu einki sæð og einki hoyrt.

Soleiðis sum tíðindini bórust, var als eingin ivi um, at mótstøðumenn Jóannesar yngstu høvur hansara á einum silvur- fati.

Men hvar vóru teir

Allir vinnmennirnir. All- ir samstarvsfelagarnir. — Øll tey sum kundu forða fyri at hendingin gjørd- ist stórtíðindi í føroysku fjølmiðlunum — undan- tikið sjálvandi Sosial- urin sum valdi sær ann- að høvuðsevnið?

Eg má viðganga at eg eri eitt sindur ilgruna- samur serstakliga tá tað snýr seg um hesi stór- tíðindi: at farið var eftir manninum í staðin fyri bóltinum.

Nýggja keipumynd?

Væl veit eg at tað hevur stóran politiskan týd- ning fyri mótstøðuflokk- arnir at keipumyndin av formanni Javnaðarflok- sins bleiv skift út, men eg haldi ikki at tað skal gerast undir slíkum um- støðum, tá hugsa verður um, at "vinnmennirnir" og "samstarvsfelagar- nir", høvdu møguleika fyri at velja millum ódn- arstormar og lágrýst.

Um so er at formaður Javnaðarflokksins gjørdi Føroyingum fyri skommum á hasi sam- komuni, eiga tey sum ikki forðaðu fyri at hetta hendi, líka stóran part av skommuni. Tíverri fyri "kamiratarnir" valdu teir ódnarstormar.

So illa kann ein hundur koma fyri, latin í fremm- andar hendur. Tey, ið lata ein hund frá sær, eiga at tryggja sær, at hann kemur til góð fólk. Tú kanst evt.

spyrja aftur til hundin, hvussu hann hevur tað, og hvussu hann er fallin til. Tey, ið seta hvølpar við, eiga at hugsa seg um meira enn eina ferð.

hund. "Hjálp hundinum," sigur hon óttafull. Heldig- vis veit hon, hvaðani hund urin kom.

Tað eydnaðist mær at koma í samband við bónd- an, ið hevði latið hundin. Bóndin sigur: "Hann fekk hundin í dag; men um hann goyr? Hvør er tað, ið ring- ir? Hvør hevur boðað frá tí?" "Hetta er Djóravernd- arfelagið. Tygum mugu hjála hundinum frá einum sovorðnum manni, tygum

^[1] Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðslan ikki er kunnad um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið